

ADVIES

Rolnummer: RP 00.065

DE BEDRIJFSCOMMISSIEKAMER VOOR DE OVERHEID VOOR RIJK EN
POLITIE, ADVISERENDE NAAR AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM
BEMIDDELING INZAKE EEN GESCHIL TUSSEN

1. De Amsterdamse politie Vakorganisatie (APV): belanghebbende,
en
2. De ondernemingsraad van de Regiopolitie Amsterdam-Amstellanden
(onderneming), verder te noemen : de ondernemingsraad.

Verloop van de procedure

- Achtergronden

Bij de Regiopolitie Amsterdam-Amstellanden heeft op 21 april 2000 de
verkiezing voor de ondernemingsraad plaatsgevonden.

Door de diverse politievakbonden is hiervoor in overleg met hun leden een
kandidatenlijst samengesteld en ingediend, conform de in het reglement van de
ondernemingsraad beschreven procedure.

Een van de vakorganisaties die actief is in de onderneming, de belanghebbende ,
heeft in aanloop naar de verkiezingen haar campagne als volgt gevoerd:

- het ophangen van posters met daarop de foto van de kandidaten;
- het aanschrijven van de leden van de belanghebbende met als algemeen doel
het stimuleren van het stemgedrag;
- het maakte de belanghebbende niet uit op wie werd gestemd, als er maar werd
gestemd:
- het stimuleren van het stemgedrag was voornamelijk bedoeld om een ieder
zijn stem uit te laten brengen waardoor een verantwoord beeld van de
stemming binnen de regio kon worden gegeven.

Doel van deze actie is het bewerkstelligen dat een zo groot mogelijk aantal leden
haar stem zal uitbrengen.

Aan het stimuleren van het stemgedrag is nader vormgegeven door het
verstrekken van een vijfde staatslot aan de leden van de belanghebbende die hun
stem hadden uitgebracht.

De daartoe gevolgde procedure is als volgt.

De verkiezingscommissie van de ondernemingsraad verstrekke een stembiljet, een stembericht voor het invullen van de personalia van de stemmer en een retourenveloppe. Het stembiljet en de persoonsgegevens van de stemmer moesten vervolgens bij elkaar worden gesloten in de daarvoor door de verkiezingscommissie ontworpen enveloppe en dichtgeplakt worden verstuurd.

Vooraf is door de belanghebbende aan haar leden voorgesteld deze enveloppe in de door haar verstrekte retourenveloppe, met daarop de persoonsgegevens van de afzender, te doen en deze te verzenden aan het antwoordnummer van de belanghebbende.

Door het bestuur van de belanghebbende zijn de retourenveloppen verzameld en vervolgens op 20 april 2000 geopend. De ingesloten en dichtgeplakte stemmenveloppen zijn vervolgens door de belanghebbende aan de verkiezingscommissie verzonden.

De gesloten stemmenveloppen zijn door de belanghebbende doorgezonden waarbij zij als postbezorger heeft gefungeerd.

De ondernemingsraad, kennisnemende van deze werkwijze, heeft op 21 april 2000 de gehouden verkiezing ongeldig verklaard. Verwezen wordt naar het besluit van de ondernemingsraad d.d. 21 april 2000.

Tevens heeft de ondernemingsraad besloten de in het reglement beschreven verkiezingsprocedure aan te scherpen, ter voorziening in een nadere regeling m.b.t. de wijze van schriftelijke stemming, meer in het bijzonder de wijze van retournering van retourenveloppen.

De ondernemingsraad heeft voorts doen onderzoeken of er door de raad aangifte zou moeten worden gedaan van een (of meer) gepleegde strafrechtelijke feiten door of namens de belanghebbende schending van artikel 126 van het Wetboek van Strafrecht en de Kieswet).

Tenslotte zijn er nieuwe ondernemingsraadverkiezingen uitgeschreven.

- Behandeling van het geschil

Op 9 mei 2000 heeft belanghebbende bij de Bedrijfscommissie voor de Overheid een verzoek om bemiddeling en advies ingediend als bedoeld in artikel 36, eerste lid, van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) inzake haar geschil met de ondernemingsraad. Dit geschil is door de Bedrijfscommissie ter behandeling doorverwezen naar de Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie (hierna: de Kamer).

Desgevraagd heeft de ondernemingsraad bij schrijven van 9 juni 2000 gereageerd op het verzoek om bemiddeling en advies van belanghebbende.

De Kamer heeft partijen in de gelegenheid gesteld om op 15 juni 2000 tijdens een zitting van de Kleine Commissie – welke de Kamer uit zijn midden heeft samengesteld voor de uitvoering van het mondelinge gedeelte van de bemiddelingsprocedure – hun standpunten mondeling toe te lichten.

Ter zitting zijn verschenen namens belanghebbende, de heer G. Cevat (voorzitter) en mr. J. Weeling (raadsman). Namens de ondernemingsraad zijn verschenen de heer W.F. Houthuijse (secretaris) en de heer I.E. Mohamed (ondernemingsraadlid tevens lid van de verkiezingscommissie), bijgestaan door zijn raadsman mr. P.A.M. Witteveen.

Beide partijen hebben ter zitting aan de Kamer te kennen gegeven geen bezwaar te hebben tegen verlenging van de termijn, als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR.

Blijkens de verklaringen van partijen ter zitting zijn zij niet overeengekomen het advies van de Kamer als bindend te beschouwen.

De Kleine Commissie heeft geen ruimte gezien om tussen partijen een minnelijke schikking tot stand te brengen.

Omvang van het geschil

De omvang van het geschil wordt bepaald door de beantwoording van de vraag of de ondernemingsraad juist heeft gehandeld door de verkiezingen van 21 april 2000 ongeldig te verklaren.

Het standpunt van belanghebbende

Naar de mening van belanghebbende kan het besluit van de ondernemingsraad om de verkiezing van 21 april 2000 ongeldig te verklaren niet in stand blijven, omdat dit besluit niet voldoende is gemotiveerd en niet is gebaseerd op wettelijke regelgeving. De belanghebbende vindt dat zij door het besluit is geschaad in haar belangen.

De WOR noch het ondernemingsraadreglement verbiedt de werkwijze van belanghebbende.

Een aantal OR-leden was van te voren op de hoogte van de campagne/actie van de belanghebbende. Zij hebben op geen enkele wijze kenbaar gemaakt dat de campagne op problemen van de kant van de ondernemingsraad zou stuiten. Belanghebbende acht het besluit van de ondernemingsraad onbegrijpelijk.

De reactie van de ondernemingsraad

De ondernemingsraad geeft primair te kennen dat hij van mening is dat de belanghebbende niet ontvankelijk moet worden verklaard, aangezien niet duidelijk is welke wettelijke verplichting naar de mening van de belanghebbende niet zou zijn nagekomen.

Het bezwaar inzake de ondeugdelijke motivering en de ondeugdelijke grondslag voor het besluit van 21 april 2000 kan niet in gevolge artikel 36, eerste lid, WOR ter bemiddeling en advies worden voorgelegd.

Ten aanzien van de inhoud van zijn besluit wijst de ondernemingsraad op het volgende.

De ondernemingsraad heeft besloten de gehouden verkiezing ongeldig te verklaren. Hij heeft zich in zijn ondernemingsraadvergadering van 21 april geschaard achter het door de verkiezingscommissie ingenomen standpunt als vervat in de notitie van de verkiezingscommissie aan de ondernemingsraad d.d. 20 april 2000.

De actie van de belanghebbende vormt een ontoelaatbare inbreuk op de normale geregelde gang van zaken met betrekking tot de ondernemingsraadverkiezing, zulks in het licht van de voor de verkiezing geldende reglementering, de wijze waarop daaraan tot dusver invulling is gegeven, normen die in het algemeen (behoren te) gelden in het kader van verkiezingen en de maatschappelijke zorgvuldigheid en goede trouw die betrokkenen bij de ondernemingsraadverkiezingen jegens elkander in acht behoren te nemen.

De stemprocedure is beschreven in artikel 10, tweede lid, van het ondernemingsraadreglement. De gangbare praktijk is dat bij stemming per (interne dan wel externe) post nimmer door tussenkomst van een partij die belang heeft bij de verkiezing(suitslag) is geschied. Retournering dient rechtstreeks te geschieden.

Ingevolge artikel 10, tweede lid, van het reglement dient er sprake te zijn van een geheime schriftelijke stemming. Hieruit volgt (impliciet) dat de belanghebbende niet in de gelegenheid dient te zijn om zelf rechtstreeks te kunnen waarnemen wie wel/niet zijn stem heeft uitgebracht.

De belanghebbende heeft zonder vooroverleg of vooraankondiging en derhalve eigenmachtig een alternatieve "routing" opgesteld voor de retournering van de stembiljetten. Naar de mening van de ondernemingsraad is uitsluitend de ondernemingsraad dan wel de verkiezingscommissie bevoegd ter zake van de regeling van de gang van zaken rond de verkiezing van de ondernemingsraad.

De actie wordt door de ondernemingsraad als onbetamelijk aangemerkt omdat zij zich expliciet en uitsluitend richt tot APV-leden. Anderen zijn uitgesloten, ook al zouden zij ook kunnen bijdragen aan het door de belanghebbende geformuleerde doel "ga stemmen ongeacht op wie".

In de circulaire van de belanghebbende wordt impliciet doch krachtig aangedrongen op het uitbrengen van een stem en het stemmen op de APV.

Als tegenprestatie ontvangen stemmers een vijfde staatslot, dit is een op geld waardeerbare tegenprestatie.

Daarmee schendt de belanghebbende de norm die in het kader van de verkiezingen mag en behoort te gelden, te weten de norm dat een belanghebbende bij de (uitslag van) de verkiezing zich behoort te onthouden van een financieel geprikkelde beïnvloeding van de stemming respectievelijk de wijze van stemmen.

De actie verstoort de evenwichtige verhoudingen tussen de betrokkenen bij de verkiezing. Er kan bovendien een precedentwerking van uitgaan.

De ondernemingsraad heeft zijn besluit op goede gronden genomen en het besluit is deugdelijk gemotiveerd.

De niet door de belanghebbende onderbouwde stelling dat zij schade heeft geleden, dient naar de mening van de ondernemingsraad te worden verworpen, aangezien deze (vermeende) schade door eigen toedoen is ontstaan.

De behandeling ter zitting

Partijen zijn ter zitting in de gelegenheid gesteld hun standpunten nader toe te lichten, van welke gelegenheid beiden gebruik hebben gemaakt.

Door de belanghebbende is nader aangegeven dat haar bezwaar is gericht tegen het besluit van de ondernemingsraad om verkiezingsuitslag ongeldig te verklaren. Ingevolge de toelichting op artikel 36, eerste lid, WOR (zie Inzicht in de ondernemingsraad door mr. F.W.H. Vink) is de belanghebbende aan te merken als belanghebbende en dient zij dus ontvankelijk te worden verklaard.

Voorts heeft de belanghebbende de achtergronden geschetst die bij de totstandkoming van het onderhavige geschil een rol hebben gespeeld, de verhoudingen tussen de diverse ondernemingsraadleden - tevens APV-fractieleden - zijn verstoord.

Benadrukt is tenslotte dat er sprake is van een ludieke actie die bij alle betrokkenen (verkiesbare en stemgerechtigde medewerkers, alsook de deelnemende vakorganisaties) (ruim) van te voren bekend is geworden, waarbij de belanghebbende niet uitmaakte op wie er zou worden gestemd, van belang was dat er zou worden gestemd.

De belanghebbende heeft getracht haar leden te motiveren om te gaan stemmen, in de hoop en/of verwachting dat de belanghebbende daardoor een grotere invloed in de ondernemingsraad zou kunnen verwerven. De belanghebbende is van mening dat zij dit op integere wijze heeft gedaan.

Van de zijde van de ondernemingsraad is ter zitting aangegeven dat de ter zitting gegeven toelichting door de belanghebbende getuigt van sterk partijpolitiekgetinte opvattingen. In casu gaat het er echter om dat aan de hand van de feiten en gebeurtenissen moet worden vastgesteld of verzoeker ontvankelijk is en zo ja of zijn verzoek gegrond is.

Naar de mening van de ondernemingsraad geeft de belanghebbende niet concreet aan welke wettelijke verplichting(en) niet zou(den) zijn nageleefd.

Het besluit om de verkiezingen ongeldig te verklaren valt niet onder de reikwijdte van artikel 36, eerste lid, WOR.

Ten aanzien van de inhoudelijke kant van de zaak merkt de ondernemingsraad, in aanvulling op hetgeen reeds is gesteld in zijn verweerschrift, op dat de belanghebbende haar standpunt niet nader motiveert.

De ondernemingsraad is van mening dat hij zijn besluit, genomen met inachtneming van het ter zake bepaalde in zijn reglement, uitvoerig heeft gemotiveerd.

De belanghebbende is van oordeel dat er een wettelijke grondslag ontbreekt voor het genomen besluit. De ondernemingsraad merkt ter zake op dat indien de belanghebbende die mening is toegedaan, zij zich niet had moeten wenden tot de Bedrijfscommissie, maar tot de rechter.

De ondernemingsraad is overigens van oordeel dat die wettelijke grondslag er wel is. Die grondslag ligt besloten in de WOR zelf, de geheime schriftelijke stemming, in samenhang met hetgeen krachtens de WOR is gebeurd, de vaststelling van het ondernemingsraadreglement, zie met name artikel 35 van de verkiezingsprocedure ex artikel 4 van het reglement, en de op het reglement gebaseerde vaststelling van de verkiezingsuitslag.

Voornoemd artikel 35 bepaalt dat de ondernemingsraad beslist in die situaties waarin het reglement van de ondernemingsraad niet expliciet voorziet.

Desgevraagd door de Kleine Commissie geeft de belanghebbende aan dat zij weliswaar akkoord is gegaan met het demissionair aanblijven van de ondernemingsraad, maar zij heeft hiermee evenwel niet beoogd aan te geven dat zij het eens is met het houden van een nieuwe verkiezing op 15 september 2000. De belanghebbende stemt dus niet in met het houden van de nieuwe verkiezing, verwezen wordt naar de brief d.d. 2 mei 2000 van de belanghebbende aan de ondernemingsraad.

Desgevraagd door de Kleine Commissie naar de invloed van de actie van de belanghebbende op de verkiezingsuitslag merkt de ondernemingsraad op dat dit effect niet concreet is te meten. De APV-actie is op het laatste moment kenbaar gemaakt, andere indieners van kandidatenlijsten hebben hierop niet meer adequaat kunnen reageren.

Het effect van de actie is in ieder geval, naar de mening van de ondernemingsraad, dat er sprake is van een ontoelaatbare verstoring van de verkiezingsprocedure.

De ondernemingsraad is van oordeel dat op grond van het samenstel van de door hem genoemde argumenten moet worden geconcludeerd dat de onderhavige, ongebruikelijke APV-verkiezingscampagne buiten de grenzen van het toelaatbare ligt.

Ter zitting is voorts een uitvoerige toelichting gegeven op de inhoudelijke argumenten, zoals die zijn verwoord in de notitie d.d. 20 april 2000 van de verkiezingscommissie aan de ondernemingsraad.

Tenslotte is komen vast te staan dat de uitslag van de in april 2000 gehouden verkiezing niet is vastgesteld.

Het openen van de retourenveloppen onder toezicht van de notaris, heeft niet plaatsgevonden.

De gesloten retourenveloppen worden bewaard in verzegelde zakken, die naderhand zijn gedeponereerd bij de notaris.

Relevante wet- en regelgeving

Het reglement van de ondernemingsraad.

(...)

Artikel 4 lid 1

De organisatie van de verkiezing van de leden van de ondernemingsraad en de onderdeelcommissies berust bij de ondernemingsraad.

lid 2

De ondernemingsraad kan de organisatie van de verkiezingen opdragen aan een commissie die voor de uitvoering van de verkiezingen een procedure opstelt.

(...)

Artikel 10 lid 1

De verkiezing geschiedt bij geheime schriftelijke stemming in persoon dan wel per post.

lid 2

Op de dag van de verkiezing wordt door of namens de ondernemingsraad, op de door hem daarvoor aangewezen plaatsen aan iedere kiesgerechtigde persoon een gewaarmerkt stembiljet uitgereikt. Op dit stembiljet staan de kandidaten vermeld. Dadelijk na invulling deponert de kiesgerechtigde persoon dit stembiljet in een daartoe bestemde bus, tenzij het stembiljet per post wordt verzonden.

lid 3

Iedere kiesgerechtigde persoon kan voor ten hoogste twee andere kiesgerechtigde personen een stembiljet invullen, mits hij door deze personen schriftelijk daartoe is gemachtigd.

lid 4

Indien de verkiezing per post geschiedt, wordt uiterlijk één (1) week vóór de verkiezingsdatum aan iedere kiesgerechtigde persoon een gewaarmerkt stembiljet en briefstembewijs toegezonden. Op het stembiljet staan de kandidaten vermeld. Het briefstembewijs dient ter registratie van de kiesgerechtigde. Na invulling worden stembiljet en brief bewijs binnen de gestelde termijn geretourneerd in de daarvoor bestemde enveloppe.

(...)

Verkiezingsprocedure (regeling ex artikel 4 reglement ondernemingsraad)

Artikel 35

Voor zover in deze procedure niet is voorzien, beslist de Ondernemingsraad met in achtneming van het gestelde in het reglement Ondernemingsraad van de politieregio Amsterdam-Amstelland zoals dat is vastgesteld op 19 november 1999. Dit reglement zal op locatie waar de stembureaus zitting houden ter inzage liggen.

(...)

Wet op de Ondernemingsraden.

(...)

Artikel 8, lid 1

De ondernemingsraad maakt een reglement waarin de onderwerpen worden geregeld die bij of krachtens deze wet ter regeling aan de ondernemingsraad zijn opgedragen of overgelaten. Het reglement bevat geen bepalingen die in strijd zijn met de wet of die een goede toepassing van deze wet in de weg staan. Alvorens het reglement vast te stellen, stelt de ondernemingsraad de ondernemer in de gelegenheid zijn standpunt kenbaar te maken. De ondernemingsraad verstrekt onverwijld een exemplaar van het vastgestelde reglement aan de ondernemer en aan de Bedrijfscommissie.

(...)

Artikel 10

De ondernemingsraad stelt in zijn reglement nadere regelen betreffende de kandidaatstelling, de inrichting van de verkiezingen en de vaststelling van de uitslag daarvan, alsmede betreffende de vervulling van tussentijdse vacatures in de ondernemingsraad.

(...)

Art. 36 lid 1

Iedere belanghebbende kan de kantonrechter verzoeken te bepalen dat de ondernemer of de ondernemingsraad gevolg dient te geven aan hetgeen bij of krachtens deze wet is bepaald omtrent het instellen of in standhouden van een ondernemingsraad, het vaststellen van een voorlopig of een definitief reglement van de ondernemingsraad, de kandidaatstelling voor en de verkiezing van de leden van de ondernemingsraad, alsmede omtrent het bekend maken van agenda's en verslagen van vergaderingen, een en ander voor zover dit van de ondernemer of de ondernemingsraad afhangt.

(...)

Art. 36, lid 3

Een verzoek aan de kantonrechter op grond van deze wet, is niet ontvankelijk indien de verzoeker niet vooraf schriftelijke de bemiddeling van de bedrijfscommissie heeft gevraagd.

(...)

Overwegingen van de Kamer ten aanzien van het geschil

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte, overweegt de Kamer het volgende.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid.

De Kamer merkt allereerst op dat de belanghebbende, zijnde een vakorganisatie als bedoeld in artikel 9 tweede lid, sub a WOR, belanghebbende is als bedoeld in artikel 36, eerste lid, WOR.

Het bezwaar van belanghebbende richt zich tegen het besluit van de ondernemingsraad om de verkiezing van 21 april 2000 ongeldig te verklaren. De verkiezingsuitslag als zodanig is voorts niet vastgesteld.

In artikel 36, eerste lid, juncto derde lid, WOR is vastgelegd dat een belanghebbende om bemiddeling en advies kan verzoeken aan de Bedrijfscommissie met betrekking tot de naleving van hetgeen bij of krachtens de WOR is bepaald omtrent (onder andere) de kandidaatstelling voor en de verkiezing van de leden van de ondernemingsraad.

Weliswaar heeft het bezwaar primair betrekking op het feit dat de ondernemingsraad de verkiezingsuitslag juist niet heeft vastgesteld, doch de Kamer is van oordeel dat het bepaalde in artikel 36, eerste lid, WOR niet dermate eng mag worden uitgelegd dat uitsluitend een geschil omtrent een vastgestelde verkiezingsuitslag ter beoordeling kan worden voorgelegd aan de Bedrijfscommissie. Ook een besluit tot het niet vaststellen van de verkiezingsuitslag kan ook aanhangig worden gemaakt bij de Bedrijfscommissie.

In dit verband verwijst de Kamer naar de toelichting op artikel 36, eerste lid, WOR (zie Inzicht in de ondernemingsraad door mr. F.W.H. Vink, pagina 185) alwaar wordt aangegeven dat een geschil omtrent de kandidaatstelling voor en de verkiezing van de leden van de ondernemingsraad betrekking heeft op de toepassing van de artikelen 9, 10 en 11 WOR.

In de WOR is ten aanzien van de verkiezingsprocedure bepaald dat de ondernemingsraad die procedure regelt in zijn reglement, verwezen wordt naar de artikelen 8, eerste lid, en 10 van de WOR.

In het voorgelegde geschil staat de toepassing van de verkiezingsprocedure, zoals vastgelegd in het reglement centraal.

De Kamer komt, op grond van het voormelde tot de conclusie dat belanghebbende ontvankelijk is in zijn verzoek.

Ten aanzien van de inhoud van het verzoek.

Door belanghebbende is gesteld dat het besluit van de ondernemingsraad niet voldoende is gemotiveerd en niet is gebaseerd op wettelijke regelgeving.

Ten aanzien van de eerste stelling, te weten het gebrek aan motivering, merkt de Bedrijfscommissie op dat, hoe men ook over het besluit van de raad moge oordelen, er naar de mening van de Kamer niet kan worden gezegd dat de ondernemingsraad zijn besluit niet of niet voldoende heeft gemotiveerd. De raad heeft het zeer uitgebreid gemotiveerde standpunt van de verkiezingscommissie zoals vastgelegd in de notitie van 20 april 2000 overgenomen.

Ten aanzien van tweede stelling, het besluit is niet gebaseerd op wettelijke regelgeving, wijst de Kamer op het volgende. Het reglement noch de regelgeving inzake de verkiezingsprocedure bevat specifieke bepalingen omtrent het niet vaststellen van een verkiezingsuitslag. Vastgesteld wordt dat artikel 35 van de regeling inzake de verkiezingsprocedure dat gebaseerd is op artikel 4 van het reglement, bepaalt dat de ondernemingsraad beslist ten aanzien van aangelegenheden waarin in de regelgeving niet is voorzien. De ondernemingsraad is derhalve bevoegd om een verkiezingsuitslag ongeldig te verklaren. In deze zin is het besluit gebaseerd op wettelijke regelgeving.

Het voormelde laat onverlet dat dient te worden getoetst of een goede toepassing van de Wet op de Ondernemingsraden met zich meebrengt dat het besluit van de ondernemingsraad om de verkiezingsuitslag ongeldig te verklaren in stand kan blijven.

De ondernemingsraad voert de volgende argumenten aan ter onderbouwing van zijn standpunt.

Allereerst wijst hij er op dat het stembiljet door tussenkomst van een vakorganisaties die een kandidatenlijst heeft ingediend voor de ondernemingsraadverkiezing, is ingediend. Daardoor is de impliciete norm van artikel 10, vierde lid, geschonden (argument A).

Vervolgens noemt de ondernemingsraad schending van het beginsel van de geheime schriftelijke stemming. Belanghebbende heeft door zo te handelen kunnen waarnemen welke van haar leden heeft gestemd. (argument B).

Belanghebbende heeft zonder overleg of vooraankondiging een alternatieve "routing" vastgesteld (argument C).

Door haar actie heeft belanghebbende de grenzen van het betamelijke in de verkiezingsprocedure overschreden. Met name wordt gedoeld op het verstrekken van het eenvijfde staatslot (argument D).

Met betrekking tot deze argumenten overweegt de Bedrijfscommissie het volgende.

Vooropgesteld wordt dat iedere kiezer een eigen verantwoordelijkheid heeft ten aanzien de wijze waarop hij of zij zijn stem uitbrengt, binnen de gestelde kaders van het reglement. Het is aan de kiezer om te besluiten of hij gebruik wil maken van een derde bij het uitbrengen van zijn stem.

In dit verband zij opgemerkt dat het reglement niet verbiedt dat een ander voor de kiezer bij volmacht kan stemmen, dan wel zoals in casu het geval is, dat een ander, namelijk belanghebbende, de stemmen verzamelt en vervolgens opstuurt naar de verkiezingscommissie. Deze wijze van handelen is niet in strijd met het reglement, danwel de regeling inzake de verkiezingsprocedure zoals deze luiden op het moment van de verkiezingen.

Het argument sub A heeft betrekking op de “routing” van de stemenveloppe. De Kamer is van oordeel dat de in het reglement beschreven procedure, zoals die luidde ten tijde van de verkiezingen, zie artikel 10, vierde lid, de gewraakte handelwijze van belanghebbende niet verbiedt.

Wel constateert de Kamer het volgende. In de door belanghebbende verspreide brief aan haar leden staat vermeld dat onder toezien oog van een notaris de enveloppen met de verkiezingsenveloppen zouden worden geopend. Dit is niet gebeurd en kan worden aangemerkt als een onzorgvuldigheid. De Kamer acht deze onzorgvuldigheid niet van dien aard dat hieraan de conclusie zou moeten worden verbonden dat de verkiezingsuitslag ongeldig zou moeten worden verklaard. In dit verband wijst de Kamer op de hierboven reeds uiteengezette eigen verantwoordelijkheid van de kiezer.

Het argument sub B heeft betrekking op het beginsel van de geheime schriftelijke stemming.

Naar het oordeel der Kamer ziet het bepaalde in artikel 10, eerste lid, van het reglement op het geheime karakter van de inhoud van de uitgebrachte stem. De Kamer kan zich niet verenigen met het standpunt van de ondernemingsraad inhoudende dat het beginsel van het geheime karakter ook betrekking heeft op de waarneming en vaststelling door belanghebbende, wie wel/wie niet zijn stem heeft uitgebracht.

De Kamer wijst in dit verband op het volgende. Ingevolge artikel 4 van het reglement inzake de verkiezingsprocedure kan elke belangstellende aanwezig zijn bij een stembureau. Artikel 15 verplicht een lid van het betreffende stembureau melding te maken van het feit dat een kiezer gebruik maakt van zijn kiesrecht. Uit deze bepalingen kan worden afgeleid dat de door de ondernemingsraad gehanteerde uitleg van het beginsel van de geheime verkiezingen niet strookt met het bepaalde in het reglement inzake de verkiezingsprocedure.

Het argument sub C betreft het zonder vooroverleg of aankondiging opstellen van een alternatieve “routing”.

Wat er ook zij van deze stelling, de Kamer vermag niet inzien dat een nalaten van een vooraankondiging, voldoende draagvlak is om de verkiezingsuitslag niet vast te stellen.

De ondernemingsraad/verkiezingscommissie stelt zich op het standpunt dat hij/zij van te voren op de hoogte had moeten worden gesteld, teneinde zich te kunnen beraden op nadere besluiten ter waarborging van een geregelde gang van zaken bij de verkiezing. Dit standpunt gaat te ver. Immers, juist in een verkiezingscampagne behoeven partijen geen inzicht te verschaffen in hun specifieke verkiezingsstrategie.

Het argument sub D onder het eerste gedachtestreepje betreft de doelgroep van de actie.

De Kamer merkt op dat belanghebbende, zijnde een vakorganisatie die actief is in de onderhavige onderneming, in het vuur van de verkiezingsstrijd zich uiteraard primair richt tot zijn leden, teneinde hen te motiveren om te gaan stemmen.

Het argument sub D onder het tweede gedachtestreepje betreft de wervende tekst van de circulaire, er wordt aangedrongen op het uitbrengen van een stem, en het stemmen op een APV-kandidaat.

Ook hiervan kan niet worden gezegd dat deze handelwijze op enigerlei wijze laakbaar is. In een verkiezingscampagne zal een vakorganisatie in competitie zijn met anderen; in dit kader zal zij uiteraard er op aandringen dat de kiesgerechtigden op haar hun stem uitbrengen.

Het argument sub D onder het derde gedachtestreepje betreft de financiële attentie, eenvijfde staatslot ten waarde van vijf gulden, die ter beschikking is gesteld aan de APV-leden die door tussenkomst van belanghebbende hebben gestemd.

In het kader van te houden ondernemingsraadverkiezingen wordt door de betrokken vakorganisaties en/of verkiesbaren geregeld gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de kiesgerechtigden te verblijden met een kleine attentie. Gelet op de geringe waarde ervan (vijf gulden), en in het bijzonder gelet op de omstandigheid dat belanghebbende aandringt om te gaan stemmen ongeacht op wie, oordeelt de Kamer de handelwijze niet als onaanvaardbaar.

Er wordt immers niet bij wijze van tegenprestatie bedongen dat de stemgerechtigde persoon dient te stemmen op een bepaalde met name genoemde persoon, dan wel dat het stembiljet wordt ingevuld door belanghebbende. Weliswaar acht de Kamer de financiële attentie ongelukkig gelet op de precedentwerking, er is echter nog geen sprake van een onaanvaardbare beïnvloeding.

Tot slot noemt de ondernemingsraad de verstoring van de evenwichtige verhoudingen tussen de betrokkenen en de precedentwerking (argument sub D, laatste gedachtestreepje).

In de verkiezingsstrijd zullen partijen die hieraan deelnemen proberen zoveel mogelijk stemmen te verkrijgen. In algemene zin kan er derhalve niet gesproken worden over evenwichtige verhoudingen tussen verkiezingspartijen.

Genoemde argumenten in zijn overwegingen betreffende, zowel elk argument op zich als ook de argumenten in hun onderlinge samenhang bezien, komt de Kamer uiteindelijk tot de conclusie dat de actie van belanghebbende niet in strijd is met de WOR dan wel het reglement van de ondernemingsraad dan wel overigens kan worden gekwalificeerd als onbetamelijk.

Gelet op de commotie die de actie teweeg heeft gebracht bij alle betrokkenen wordt de actie wel als ongelukkig aangemerkt.

De grens van het toelaatbare wordt door belanghebbende echter niet overschreden. De Kamer oordeelt het besluit van de ondernemingsraad d.d. 21 april 2000 overtrokken.

Advies

De Kamer adviseert de ondernemingsraad zijn besluit d.d. 2 april 2000 in te trekken en alsnog over te gaan tot het vaststellen van de verkiezingsuitslag op basis van de uitgebrachte stemmen.

Den Haag 10 juli 2000

De Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie,
namens deze,

J.W. van Baarle
waarn. voorzitter

J.C. Dekker
Secretaris